

Strategisk utveckling

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2015-09-28

Ärende/Dok. id.
TN 2015-0538

Handläggare
Jens Plambeck
08 - 686 16 51
jens.plambeck@sll.se

Trafiknämnden
2015-10-13, info punkt 9

Infosäk. klass
K1 (Öppen)

Remissvar avseende Framkomlighetsprogram – Trafikverkets inriktning för hur Storstockholms primära vägnät används på bästa sätt (TRV 2014/24179)

Ärendebeskrivning

Till trafiknämnden har inkommit remissförfrågan avseende Trafikverkets Framkomlighetsprogram. Ärendet är en information om det remissvar som lämnas av trafikförvaltningen i samråd med tillväxt- och regionplane-förvaltningen, TRF. Bilagda remissvar inlämnas till Trafikverket senast 30 oktober.

Underlag

Förvaltningschefens tjänsteutlåtande den 28 september 2015.
Remissvar avseende Framkomlighetsprogram – Trafikverkets inriktning för hur Storstockholms primära vägnät används på bästa sätt (TRV 2014/24179), 2015-09-10.

Förvaltningens remissvar

Sammanfattning

I Framkomlighetsprogram för Storstockholm ges en bild av hur Trafikverket ser på vägtrafikens nuläge, utmaningar och möjligheter. Fokus är trängseldrabbad trafik i högtrafiktid på det primära vägnätet¹. I programmet sammanfattas Trafikverkets förhållningssätt, inriktning för fortsatt arbete, pågående arbeten och fattade beslut. Viktiga samverkande delar i utvecklingen av ett hållbart transportsystem är en fortsatt utbyggnad av kapacitetsstark och attraktiv kollektivtrafik, en tätare stad som underlättar resor med kollektivtrafik, gång- och cykeltrafik, en mer effektiv väg trafik och energieffektiva fordon och användning av styrmedel som påverkar transportsystemet.

¹ Nätet består av de större statliga vägarna samt ett antal kommunala gator i Stockholm, Solna och Nacka och är till stora delar stadsmotorvägar eller fyrfiliga huvudleder och är vägtrafikens huvudstråk som binder samman regionens olika delar med varandra.

Strategisk utveckling

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2015-09-28Ärende/Dok. id.
TN 2015-0538Infosäk. klass
K1 (Öppen)

Framkomlighetsprogrammets bild av förhållandena i befintligt vägsystem och förutsättningarna för utvecklingen av ett effektivt och hållbart transportsystem stämmer väl överens med bilden som ges av Stockholms läns landstings trafikförsörjningsprogram och stornätsplanen.

Trafikförvaltningen håller delvis med om att de principer och inriktningar som beskrivs i programmet används redan idag i planeringen och i samverkan med andra aktörer bl. a genom införande av kollektivtrafikkörfält längs viktiga huvudvägar och utvecklande av kapacitetstarka tvärförbindelser med god framkomlighet (inom åtgärdsvalsstudien för bättre framkomlighet i stombussnätet).

En målstyrd trafikplanering (anpassad kapacitet) kräver en tydlig plan inom samhällsplaneringen för hur den tillgängliga kapaciteten ska användas. Busstrafiken bör få god framkomlighet. Näringslivets transporter bör beaktas särskilt eftersom dessa inte kan ersättas med kollektivtrafik.

Trafikförvaltningen vill se fördjupningar i det fortsatta arbetet med Framkomlighetsprogrammet kring "acceptabla medelhastigheter" i relation till målstandarden för stombusstrafiken som anges i Stornätsplanen. Programmet redovisar tio inriktningar för en effektivare vägtrafik. Dessa inriktningar saknar inbördes prioritering. Hur kapacitetsstarka färdmedel ska prioriteras och kriterier för detta är ett annat område som bör studeras vidare. Två av inriktningarna berör frågan om trafikstörningar. Det är särskilt glädjande att konstatera att kollektivtrafiken ska prioriteras i detta sammanhang då det har stor betydelse för restidspålitligheten och kollektivtrafikens attraktivitet. Slutligen behöver fördjupningar göras kring hur kollektivtrafiken och cykeltrafiken kan samverka bättre och utvecklas tillsammans.

Hela Framkomlighetsprogrammet betonar samverkan och samsyn mellan olika aktörer vilket tydligt framstår som nödvändigt för att lyckas. Trafikförvaltningen har deltagit i framtagandet av detta Framkomlighetsprogram och ser positivt på en fortsatt samverkan för ett effektivt och hållbart transportsystem.

Bakgrund

Som väghållningsmyndighet och planeringsansvarig för transportsystemets långsiktiga utveckling önskar Trafikverket föra en dialog med regionala trafikaktörer, kommuner, intresseorganisationer och andra hur vi gemensamt kan arbeta för ett framkomligt och effektivt vägsystem i Storstockholm.

I Framkomlighetsprogram för Storstockholm ges en bild av hur Trafikverket ser på vägtrafikens nuläge, utmaningar och möjligheter. Fokus är trängseldrabbad trafik i högtrafiktid på det primära vägnätet. I programmet sammanfattas

Strategisk utveckling

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2015-09-28Ärende/Dok. id.
TN 2015-0538Infosäk. klass
K1 (Öppen)

Trafikverkets förhållningssätt, inriktning för fortsatt arbete, pågående arbeten och fattade beslut. Här förs även fram förslag som behöver diskuteras och utredas vidare tillsammans med berörda aktörer. Programmet utgår från ett samhällsekonomiskt synsätt både på kort och längre sikt.

Stockholms befolkning växer. Många byggprojekt pågår samtidigt och trängseln i trafiken ökar. Utvecklingen av transportsystemet ska bidra till de nationella funktions- och hänsynsmålen. Differensen mellan dagsläge och mål är stort och skillnaden mellan pågående utveckling och vad som anses krävas för att nå gällande klimatmål är betydande. Viktiga samverkande delar i utvecklingen av ett hållbart transportsystem är:

- en fortsatt utbyggnad av kapacitetsstark och attraktiv kollektivtrafik
- en tätare stad som underlättar resor med kollektivtrafik gång- och cykeltrafik
- en mer effektiv vägtrafik och energieffektiva fordon
- användning av styrmedel som påverkar transportsystemet

I yttrande över remissen önskas i första hand svar på om SLL delar Trafikverkets övergripande uppfattning om förutsättningarna för utveckling av vägtrafiken, vilka frågeställningar SLL vill fördjupa i fortsatt dialog samt om något saknas eller behöver förändras i programmet.

Överväganden

God framkomlighet på det primära vägnätet/större infartslederna och andra vägar med stombusstrafik samt direktbusstrafik bidrar till korta restider och god restidpålighet vilket i sin tur bidrar till målen om en attraktiv kollektivtrafik och en sammanhållen region.

Trafikverket anger att de principer och inriktningar som beskrivs i programmet används redan idag i planeringen och i samverkan med andra aktörer. Trafikförvaltningen håller delvis med om detta. Busstrafiken prioriteras med införande av kollektivtrafikkörfält längs många viktiga huvudvägar. Dock sker detta genom så kallade trimningsåtgärder som inte menligt inverkar på personbilstrafiken. Förslag till prioriteringar inför de förändringar i trängselskatten som genomförs 2016 och som skulle ge busstrafiken god framkomlighet vid de större infartslederna har avvisats för att inverkan på personbilstrafiken anses vara för stor. Samsyn och samverkan mellan olika aktörer har här stor betydelse för att rätt åtgärder som gynnar en hållbar utveckling med helhetssyn och systemansvar genomförs.

När det gäller den målstyrda trafikplaneringen (anpassad kapacitet) där efterfrågan på personbilsresor inte kan uppfyllas är det av högsta vikt att

Strategisk utveckling

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2015-09-28Ärende/Dok. id.
TN 2015-0538Infosäk. klass
K1 (Öppen)

busstrafiken får en god framkomlighet för att intentionerna med den målstyrda trafikplaneringen ska kunna uppfyllas. Här krävs en tydlig plan för hur den tillgängliga kapaciteten ska användas. En utökad busstrafik utan ökad framkomlighet kan aldrig bli ett attraktivt alternativ för personbilsresor. Det behöver också särskilt utvecklas förslag kring hur näringslivets transporter kan effektiviseras.

Förhållningssättet "trafiken ska rulla" anger vissa medelhastigheter som kan accepteras på olika typer av vägar t ex stadsmotorväg eller större trafikleder. Dessa ligger något lägre än vad som anges som målstandard i Stomnätsplanen och indikerar att ytterligare prioritering mellan trafikslag behöver göras för att målen ska kunna uppnås när det gäller medelhastigheter för stombusstrafiken. Under förhållningssättet effektiv användning nämns också just att kapacitetsstarka färdmedel ska prioriteras även om det inte tydligt framgår hur detta ska göras. Detta är ett område där trafikförvaltningen vill se fördjupningar i det fortsatta arbetet med framkomlighetsprogrammet. Ett annat område som behöver utvecklas är hur kollektivtrafiken och cykeltrafiken kan samverka bättre och utvecklas tillsammans. Utvecklad cykeltrafik i den täta staden och i den flerkärniga regionen bidrar till ett effektivt vägsystem som ett alternativ till bilen på kortare sträckor och som komplement till kollektivtrafiken.

Framkomlighetsprogrammet redovisar tio stycken inriktningar för en effektivare vägtrafik. Dessa inriktningar saknar en inbördes prioritering. Utrymmesbristen eller bristen på kapacitet i vägsystemet kommer ständigt skapa konflikter mellan dessa tio inriktningar. Programmet bör innehålla kriterier för hur dessa kan förhålla sig till varandra för olika situationer.

Den första inriktningen behandlar prioritering av kollektivtrafik. Stombussar och annan busstrafik av likvärdig betydelse ska prioriteras i det primära vägnätet. Under principer för prioritering anges att de hastigheter som finns som målnivåer i stomnätsplanen normalt ska kunna hållas. Särskild prioritering bör prövas om busstrafik återkommande drabbas av köbildning. Trafikförvaltningen anser att stombusstrafiken ej ska behöva drabbas av kö.

De sista två inriktningarna i listan berör frågan om trafikstörningar vid planerade och akuta händelser som påverkar framkomligheten negativt. Det är mycket glädjande att se att kollektivtrafikens framkomlighet ska prioriteras vid oplanerade störningar och att planerade trafikstörande arbeten ska begränsas under högtrafiktid påverkar restidspålitligheten och kollektivtrafikens attraktivitet positivt. I en nära framtid vore det intressant att kunna pröva frågan om det går att genomföra planerade vägarbeten eller byggnadsarbeten där stombusstrafiken inte drabbas alls av trafikstörningen.

Strategisk utveckling

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2015-09-28Ärende/Dok. id.
TN 2015-0538Infosäk. klass
K1 (Öppen)

Hela framkomlighetsprogrammet betonar samverkan och samsyn mellan olika aktörer vilket tydligt framstår som nödvändigt för att lyckas. Trafikförvaltningen har deltagit i framtagandet av detta Framkomlighetsprogram och ser positivt på en fortsatt samverkan för ett effektivt och hållbart transportsystem.

Ekonomiska konsekvenser

En prioritering av kollektivtrafiken i det primära vägnätet ger goda förutsättningar för en kostnadseffektiv stombusstrafik och direktbusstrafik. Om prioriteringen inte görs eller av någon anledning inte får den förväntade effekten riskerar kollektivtrafiken att hamna i kö med ökade trafik kostnader som följd. En ökad tillgänglighet i regionen ger förutsättningar för ökad ekonomisk tillväxt bl. a genom att arbetsmarknader förs närmare varandra.

Sociala konsekvenser

Framkomlighetsprogrammet stöder främst resandet med stombuss- och direktbusstrafiken, d.v.s. i första hand lite längre arbets- och studiependlingsresor. Kortare restider och bättre restidpålitlighet ger människor bättre möjligheter att planera sin vardag.

Konsekvenser för miljön

Intentionerna i Framkomlighetsprogrammet kring ”tillgänglig kapacitet” i det primära vägnätet får betydelse för både utsläpp och energi-effektivitet. En satsning på kapacitetsstarka färdmedel ger positiva effekter på miljön.

Riskbedömning

Eftersom ärendet är en information om ett remissvar på en extern parts arbete, görs ingen intern riskbedömning.

Ragna Forslund
Tf förvaltningschefJens Plambeck
Chef Strategisk utveckling

Strategisk utveckling
Planering

REMISSVAR
2015-08-27

Ärende/Dok. id.
TN 2015-0538

Infosäk. klass
K1 (Öppen)

Handläggare
Mari Widegren
08 - 686 33 26
mari.widegren@sll.se

Remissvar avseende Framkomlighetsprogram – Trafikverkets inriktning för hur Storstockholms primära vägnät används på bästa sätt, TRV 2014/24179

Till trafikförvaltningen har inkommit remiss för Trafikverkets Framkomlighetsprogram. Detta yttrande är framtaget i samråd med tillväxt- och regionplane-förvaltningen, TRF.

Som väghållningsmyndighet och planeringsansvarig för transportsystemets långsiktiga utveckling önskar Trafikverket föra en dialog med regionala trafikaktörer, kommuner, intresseorganisationer och andra hur vi gemensamt kan arbeta för ett framkomligt och effektivt vägsystem i Storstockholm.

I Framkomlighetsprogram för Storstockholm ges en bild av hur Trafikverket ser på vägtrafikens nuläge, utmaningar och möjligheter. Fokus är trängseldrabbad trafik i högtrafiktid på det primära vägnätet. I programmet sammanfattas Trafikverkets förhållningssätt, inriktning för fortsatt arbete, pågående arbeten och fattade beslut. Här förs även fram förslag som behöver diskuteras och utredas vidare tillsammans med berörda aktörer. Programmet utgår från ett samhällsekonomiskt synsätt både på kort och lite längre sikt.

Stockholms befolkning växer. Det är många byggprojekt och trängseln i trafiken ökar. Utvecklingen av transportsystemet ska bidra till de nationella funktions- och hänsynsmålen. Differensen mellan dagläge och mål är stort och skillnaden mellan pågående utveckling och vad som anses krävas för att nå gällande klimatmål är betydande. Viktiga samverkande delar i utvecklingen av ett hållbart transportsystem är:

- en fortsatt utbyggnad av kapacitetsstark och attraktiv kollektivtrafik
- en tätare stad som underlättar resor med kollektivtrafik gång- och cykeltrafik
- en mer effektiv vägtrafik och energieffektiva fordon
- användning av styrmedel som påverkar transportsystemet

Stockholms läns landsting
Trafikförvaltningen
105 73 Stockholm

Leveransadress:
Lindhagensgatan 100
Godsmottagningen
112 51 Stockholm

Telefon: 08-686 16 00
Fax: 08-686 16 06
E-post: registrator.tf@sll.se

Säte: Stockholm
Org.nr: 232100-0016
www.sll.se

Strategisk utveckling
Planering

REMISSVAR
2015-08-27

Ärende/Dok. id.
TN 2015-0538

Infosäk. klass
K1 (Öppen)

I yttrande över remissen önskas i första hand svar på om SLL delar Trafikverkets övergripande uppfattning om förutsättningarna för utveckling av vägtrafiken, vilka frågeställningar SLL vill fördjupa i fortsatt dialog om framkomlighetsprogrammet samt om något saknas eller behöver förändras i programmet.

Trafikförvaltningens synpunkter

Framkomlighetsprogrammets bild av förhållandena i befintligt vägsystem och förutsättningarna för utvecklingen av ett effektivt och hållbart transportsystem stämmer väl överens med bilden som ges av landstingets trafikförsörjningsprogram samt trafikförvaltningens Stomnätsplan.

God framkomlighet på det primära vägnätet/större infartslederna och andra vägar med stombusstrafik samt direktbusstrafik bidrar till korta restider och god restidpålighet vilket i sin tur bidrar till målen om en attraktiv kollektivtrafik och en sammanhållen region.

Under kapitlet Centrala begrepp ges beskrivningar av vad vissa begrepp i texten står för. Ett begrepp som frekvent används inom Trafikverket är ”trimningsåtgärd”. En beskrivning av detta begrepp skulle tillföra ytterligare tydlighet till programmet.

Trafikverket anger att de principer och inriktningar som beskrivs i programmet används redan idag i planeringen och i samverkan med andra aktörer. Trafikförvaltningen kan delvis hålla med om detta. Busstrafiken prioriteras med t ex införande av kollektivtrafikkörfält längs många viktiga huvudvägar. Dock sker detta genom så kallade trimningsåtgärder som inte menligt inverkar på personbilstrafiken. Förslag till prioriteringar inom Trängselskattearbetet som skulle ge busstrafiken god framkomlighet vid de större infartslederna har avisats för att inverkan på personbilstrafiken anses vara för stor. Samsyn och samverkan mellan olika aktörer har här stor betydelse för att rätt åtgärder som gynnar en hållbar utveckling med helhetssyn och systemansvar genomförs.

Vägtrafikens storlek bör vara ett medvetet val. Planeringen av det regionala transportsystemet och stadsbyggandet bör samordnas för att vägsystemet ska kunna användas mer effektivt och att framkomligheten blir mer tillförlitlig. Trafikverkets och regionens arbete för att förbättra framkomligheten utgår från att; trafiken ska rulla, effektiv användning, sammanhållen region, anpassa kapaciteten.

Strategisk utveckling
PlaneringREMISSVAR
2015-08-27Ärende/Dok. id.
TN 2015-0538Infosäk. klass
K1 (Öppen)

När det gäller den målstyrda trafikplaneringen (anpassad kapacitet) där efterfrågan på personbilsresor inte kan uppfyllas är det av högsta vikt att busstrafiken får en god framkomlighet för att intentionerna med den målstyrda trafikplaneringen ska kunna uppfyllas. Här krävs en tydlig plan inom samhällsplaneringen för hur den tillgängliga kapaciteten ska användas. En utökad busstrafik utan ökad framkomlighet kan aldrig bli ett attraktivt alternativ för personbilsresor. Det behöver också särskilt utvecklas förslag kring hur näringslivets transporter kan effektiviseras, då denna utgör en stor del av trafiken på det primära vägnätet där kollektivtrafiken inte kan vara en lösning på samma sätt som för personresor.

Förhållningssättet "trafiken ska rulla" anger vissa medelhastigheter som kan accepteras på olika typer av vägar t ex stadsmotorväg eller större trafikleder. Dessa ligger något lägre än vad som anges som målstandard i Stomnätplanen och indikerar att ytterligare prioritering mellan trafikslag behöver göras för att målen ska kunna uppnås när det gäller medelhastigheter för stombusstrafiken. Under förhållningssättet effektiv användning nämns också just att kapacitetsstarka färdmedel ska prioriteras även om det inte tydligt framgår hur detta ska göras. Detta är ett område där Trafikförvaltningen vill se fördjupningar i det fortsatta arbetet med framkomlighetsprogrammet. Ett annat område som behöver utvecklas är hur kollektivtrafiken och cykeltrafiken kan samverka bättre och utvecklas tillsammans. Utvecklad cykeltrafik i den täta staden och i den flerkärniga regionen bidrar till ett effektivt vägsystem som ett alternativ till bilen på kortare sträckor och som komplement till kollektivtrafiken.

I arbetet med en sammanhållen region är det särskilt viktigt att utveckla kapacitetsstarka tvärförbindelser med kollektivtrafik med god framkomlighet. Något som ägnas mycket uppmärksamhet i åtgärdsvalsstudien för bättre framkomlighet i stombussnätet.

Framkomlighetsprogrammet redovisar tio stycken inriktningar för en effektivare vägtrafik. Dessa inriktningar saknar en inbördes prioritering. Utrymmesbristen eller bristen på kapacitet i vägsystemet kommer ständigt skapa konflikter mellan dessa tio inriktningar. En utveckling av programmet bör innehålla framtagande av kriterier för hur dessa inriktningar, i samverkan mellan olika aktörer, kan förhålla sig till varandra för olika situationer.

Den första inriktningen behandlar prioritering av kollektivtrafik. Stombussar och annan busstrafik av likvärdig betydelse ska prioriteras i det primära vägnätet. Under principer för prioritering anges att de hastigheter som finns som målnivåer i stomnätplanen normalt ska kunna hållas.

Strategisk utveckling
Planering

REMISSVAR
2015-08-27

Ärende/Dok. id.
TN 2015-0538

Infosäk. klass
K1 (Öppen)

Särskild prioritering bör prövas om busstrafik återkommande drabbas av köbildning. Trafikförvaltningen anser att stombusstrafiken så gott som aldrig ska behöva drabbas av köbildning. Prioriteringsåtgärder behöver sättas in så att köbildning inte uppstår annat än i undantagsfall.

De sista två inriktningarna i listan berör frågan om trafikstörningar vid planerade och akuta händelser som påverkar framkomligheten negativt. Det är mycket glädjande att se att kollektivtrafikens framkomlighet ska prioriteras vid oplanerade störningar och att planerade trafikstörande arbeten ska begränsas under högtrafiktid. Detta har stor betydelse för kollektivtrafikresenärens vardagsliv och påverkar restidspålitligheten och kollektivtrafikens attraktivitet positivt. I en nära framtid vore det intressant att kunna pröva frågan om det går att genomföra planerade vägarbeten eller byggnadsarbeten där stombussstrafiken inte drabbas alls av trafikstörningen. Ett gott exempel på hanteringen av en planerad trafikstörning är då Danvikstullsbron nyligen reparerades och god samverkan mellan berörda aktörer ledde, inte bara till godtagbar framkomlighet för såväl busstrafiken som övrig trafik utan också ett effektivare renoveringsarbete.

Hela framkomlighetsprogrammet betonar samverkan och samsyn mellan olika aktörer vilket tydligt framstår som nödvändigt för att lyckas. Trafikförvaltningen har deltagit i framtagandet av detta Framkomlighetsprogram och ser positivt på en fortsatt samverkan för ett effektivt och hållbart transportsystem.

Med vänliga hälsningar

Jens Plambeck
Chef Strategisk utveckling